

XV TAVALINE PÜHAPÄEV C AASTAL

(Esimene lugemine 5Mo30 ,10-14)

Lugemine viiendast Moosese raamatust:

Neil päevil ütles Mooses Iisraeli rahvale: "Kuula Issanda, oma Jumala häält ja pea tema kärke ja seadusi. Pöördu Issanda, oma Jumala poole kõigest südamest ja hingest. Sest see on käsk, mille ma sulle täna annan, mis ei käi üle sinu jõu ega ole sulle kättesaamatu. See pole kõrgel taevas, et sa peaksid ütlema: "Kes läheks meie eest taevasse ja tooks selle meile, et me saaksime seda kuulda ja täita?" See pole ka merede taga, et sa peaksid ohkama: "Kes küll läheks merede taha ja tooks selle käsu meile, et me saaksime seda kuulda ja täita?" Vaid see sõna on sulle väga lähedal - sinu suus ja sinu südames - ning seda saad sa täita".

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps69 ,[14.17](#). 30-31. 33-34 36-37)

R: Oma suures helduses, Issand, võta mind kuulda.

Ma tulen sinu juurde palvega, Issand, sinu hea meele ajal,
oma suures helduses vasta mulle, mu Jumal, minu ustav abimees.
Issand, võta mind kuulda oma armus ja helduses,
oma suure halastuse pärast vasta mulle.

R:

Ma olen viletsuses ja täis valu,
Jumal, Sinu abi võtab mind üles.
Kiituselaulus ma tõstan kõrgeks Jumala nime,
tänu laulus ma ülistan teda.

R:

Vaadake, teie, maharõhutud, ja rõõmustage:
teie süda, kes te nõuate Jumalat taga, jääb elama!
Sest Issand võtab vaeseid kuulda ega põlga ära vangisoliijaid.
Kiitku teda nii taevas kui maa, meri ja kõik, mis seal liigub.

R:

Sest Jumal päästab Siioni
ja ehitab Juuda linnad jälle üles.
Tema sulaste järelepõlv pärib maa
ja need, kes armastavad tema nime, jäävad elama.

R:

(Teine lugemine Kl1 ,[15-20](#))

Lugemine püha apostel Pauluse kirjast koloslastele:

Kristus on nähtamatu Jumala võrdkuju, esmasündinu, kes on sündinud enne kõike loodut. Sest tema

läbi on loodud kõik, mis on taevas ja maa peal, mis nähtav ja mis nähtamatu, olgu (inglite koorid) "troonid" või "ülemused", "valitsused" või "meelevallad" - kõik on loodud tema kaudu ja tema jaoks. Tema ise on aga enne kõike loodut, ja kõik, mis püsib, püsib temas ning tema on ihu pea, aga ihu - see on kirik. Tema on algus, esmasündinu surnute hulgast; tema on enne kõiki. Sest Jumal on arvanud heaks oma kõiges täiuses tema sees elada ja lepitada tema läbi enesega kõik - nii maapealsed kui taevased, siis, kui ta on Kristuse ristivere läbi rahu teinud. See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Jh 14,23)

Halleluuja. Kes mind armastab, see elab minu sõna järgi, minu Isa armastab teda ja tema juurde me tuleme. Halleluuja.

(Evangeelium Lk10 ,25-37)

Lugemine püha Luuka evangeeliumist:

Sel ajal tahtis üks seaduseandja Jeesust kiusata. Ta tõsus püsti ja küsis: "Õpetaja, mida ma pean tegema, et ma pälviksin igavese elu?" Jeesus ütles talle: "Mis seaduses kirjas seisab? Kuidas sa sealt loed?" Aga tema vastas: "Armasta Issandat oma Jumalat kõigest südamest, kõigest hingest, kõigest jõust ja kogu mõistusega, ning oma ligimest nagu iseennast." Siis Jeesus ütles talle: "Sa oled õigesti vastanud, tee nii ja sa jääd elama." Aga tema tahtis veel suuremat õigust kätte saada ja küsis Jeesuselt: "Kes siis on minu ligimene?" Jeesus vastas: "Üks inimene läks Jeruusalemmast alla Jeeriko poole ja sattus röövlite kätte. Kui need olid ta paljaks röövinud ja teda peksnud, läksid nad minema ja jätsid ta poolsurnult maha. Juhtumisi tuli keegi preester sedasama teed, aga kui ta teda nägi, läks ta temast kaarega mööda. Nõndasamuti ka leviit, kes teda märkas, kuid ometi edasi läks. Siis aga tuli sama teed üks samaarlane. Kui ta sellesse paika jõudis ja maaslamajat nägi, hakkas tal temast kahju; ta astus ligi, sidus mehe haavad, valas nende peale õli ja veini, tõstis ta oma veelooma selga ja viis ta öömajale ning kandis tema eest hoolt. Aga järgmisel hommikul andis ta majaperemehele kaks teenarit ja ütles: "Kanna tema eest hoolt, ja kui sa peaksid veel tema peale midagi kulutama, selle maksan ma sulle tagasiteel." Kes neist kolmest oli sinu arvates ligimene sellele mehele, kes oli sattunud röövlite kätte?" Kirjatundja vastas: "See, kes tema peale halastas." Jeesus aga ütles talle: "Mine siis ja tee nõndasamuti". See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, igale vaimselt tervele inimesele on omane usk, et suudab rohkem, kui see tal tegelikult õnnestub. Mingi vaimustusepuhangu järel lähebki meil võibolla korda paar päeva või natuke pikema perioodi vältel kontsentreeritult oma jõudu ja aega paremini kasutada, kuid peagi järgneb võimete langus.

Füsioloogid on kindlaks teinud, et oma kehaehituselt, luustikult ja muskulatuurilt oleks inimene võimeline tõstma 1000 kilo üle pea sirgetele kätele. Miks aga seda seni keegi pole suutnud? Sellepärast, et inimese psüühika astub vahele, kaitseb inimest nii suure pingutuse eest, mis teda üsna kindlalt kahjustaks. Samas näiteks hüпноosis või suures hädaohus on inimene suuteline taluma palju suuremaid füüsilisi koormusi kui tavatingimustes.

Kuid sellisel psüühika mõjutamisel on ka varjupool. Nagu teatakse rääkida, võib tagapiitsutatud hobune ennast lausa sõna otseses mõttes surnuks joosta. Öeldakse küll, et töö tegi ahvist inimese, aga nüüd tuleb tähele panna, et töö omakorda inimesest hobust ei teeks. Eriti vanemad inimesed peaksid seda meeles pidama ja suuri pingutusi vältima. Me loeme patutunnistuse.

Jutlus

Armsad õed ja vennad, jumalakartusest on nii piiblis kui inimkonna ajaloos palju käsitlusi. Jumal on tundunud inimesele nii hirmuäratavalt suur ja võimas, et inimene on teda alati ka kartnud, ning sellest enesehirmutusest on olnud sageli kantud ka ta otsused ja teod. Ikka ja jälle vaatas inimene kartlikult üles taevasse, kui mustad pilved selge taeva katsid, kui lõi välku ja müristas. See tundus nagu märk Jumala vihast, kes kord oli ilmutanud oma käsud ja nõudis karmi karistuse ährvardusel nende vastuvaidlematut täitmist.

Vanas Testamendis on kesksel kohal jumalarahva suhe oma Jumalasse. Rahva liikme personaalne vastutus ja tema suhe oma ligimesse oli selle kõrval üpris ebaselge. Nii tuligi seadusetundja, nagu tänane evangeelium räägib, Jeesuse juurde selle kohta aru pärima. Paistab, et seadusetundja oli tark ja õppimisvõimeline inimene, kes oli oma koduse ülesande hästi ära teinud. Ta teadis, et teist võimalust kuulsale rabile küsimusi esitada enam ei tule, ja nii alustas ta kõigepealt küsimusega, mille vastust ta juba ilmselt ette teadis, millele Jeesus oli kusagil mujal juba vastanud ega saanud nüüdki vastata kuigivõrd erinevalt. Alles seejärel esitas seadusetundja enda jaoks kõige olulisema küsimuse: kes on minu ligimene?

Vana Testamendi vertikaalses Jumal-inimene suhtes olid lepingu subjektideks valitud rahva liikmed, ja nendegi seast eelkõige seaduskuulekad ja tõsiusklikud - ainult nemad võisid olla koheldud päris ligimestena. Huvitav on märkida, et ka Jeesuse poolt rõhutatud armastuse käsus seisab armastus Jumala vastu ligimesearmastusest eespool.

Oma vastuses seadusetundjale konstrueerib Jeesus kaasuse, milles suhe Jumalasse justkui täiesti tagaplaanile jääb. Kas rõõvlite ohvriks langenu oli usklik või mitte, seda ei saanud ju teadvusetuna maas lamavalt inimeselt küsida. Preester ja leviit läksid mööda, ilma et nad oleksid aidanud, sest arvatavasti nad kartsid rikkuda oma liturgilist puhtust.

Samaarlane käitus teisiti. Tema religioosne veendumus ei tõuse tähendamissõnas üleüldse omaette teemaks - see, kui usklik ta oli, või kui sageli ta Garisimi mäel templis käis, kus samaarlased oma Jumalat austasid. See kõik jääb teadmata, küll aga teeb samaarlane vigastatu heaks kõik, mis on tema võimuses. Miks? Millistel motiividel? Just siin siseneb religioon tähendamissõnas kirjeldatud olukorda. Maistel kaalutlustel polnud samaarlasel ju vigastatust mingit kasu - ta ei teadnud, kas too oli rikas või vaene, kas suudab ta temale kunagi heateo eest tasuda, või siis ei ärka enam kunagi koomast. Sellegipoolest käitus samaarlane suuremeelselt, käitus oma Jumala ees nii, nagu oleks soovinud, et temagagi sarnases olukorras samamoodi käitutaks.

Kes siis on minu ligimene ja kuidas puutub tema minu suhtesse Jumalaga? Võibolla toome teise, tänapäevase näite. Kujutagem ette olukorda, et kirikusse tungib relvastatud hullumeelne, võtab kellegi pantvangiks ja ähvardab: koguduse preester peab nüüd kahe võimaluse vahel valima: kas pantvang tapetakse, või viiakse läbi pühaduseteotus - tabernaakli sisu kallatakse põrandale ja

tallatakse jalgadega... Mida selles olukorras teha? Jumalat tuleb ju armastada üle kõige, rohkem kui inimest - nii ütles Jeesus ise. Kuidas peaks käituma, kui poleks lootust mingile kolmandale võimalusele? Sisetunde järgi otsustades on ju täiesti selge, et päästa tuleb inimene, kuid kuidas seda sisuliselt põhjendada?

Ülesanne ei ole kergete killast. See on usutõde, et pühimas Altarisakramendis on Jeesus ise ligiolev, kuid küsimus pole ju leivas ja veinis, vaid jumalikus olemuses, mis neis varjub. Altarisakramendi lugupidav kohtlemine on seetõttu olnud läbi sajandite kristlastele oluline. Näiteks on olemas igivanad reeglid, et kui pühitsetud armulaualeib põrandale kukub, siis tuleb see põletada, mahaloksunud armulauavein võetakse lapiga põrandalt ja pesuvesi valatakse taimede juurtele, sinna, kuhu inimese jalg astuda ei saa.

Miks siis ikkagi ütleb meie igaühe intuitsioon, et selles olukorras tuleks eelistada inimese päästmist Jumalateotusele? Kas tähendab see, et me oleme Jumalast nii kauges jäänud, et me teda enam ei armasta üle kõige? Ei, sugugi mitte - see tähendab, et me usaldame Jumalat nii palju, et teame: ta ei paneks meile seda valikut pahaks. Jumal ise laskis Jeesuses ennast teotada ja tappa selleks, et päästa inimene. See õpetab meilegi, et oma usu nimel võib ise surma minna, kuid oma usu nimel ei tohi kunagi kahjustada teisi inimesi. Aamen.